

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากการศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยมีวิธีการดำเนินงานการวิจัย คือ ศึกษาเฉพาะกลุ่มเยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ระหว่างช่วงอายุ 15 - 24 ปี จำนวน 400 คน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษาและ 2) ความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ด้านสาเหตุการแพร่ระบาดและด้านสาเหตุของพฤติกรรม การเสพ โดยแบบสอบถามจะมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้สถิติในการเสนอผลงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อใช้ในการบรรยายลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็น โดยใช้สถิติค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One - way ANOVA ในการวิเคราะห์หาความแปรปรวนแบบทางเดียว และหากพบว่า ความแตกต่างจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD ซึ่งผลการศึกษานำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี)
2. ระดับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
3. การทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 68.00 มีอายุระหว่าง 15 - 18 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.00 และมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.00

2. ระดับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$, $S.D. = 0.54$) ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านสาเหตุที่คิดว่ายาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$, $S.D. = 0.58$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าระดับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ลำดับแรกคือ มีแหล่งมั่วสุ่ม แหล่งบันเทิงในชุมชนจำนวนมาก ($\bar{X} = 3.15$, $S.D. = 0.80$) รองลงมาคือ ในชุมชนมีแหล่งผลิตและจำหน่ายยาเสพติด ($\bar{X} = 2.88$, $S.D. = 0.97$) ชุมชนมีสภาพแวดล้อมเต็มไปด้วยผู้เสพและผู้ค้า ($\bar{X} = 2.71$, $S.D. = 0.93$) ผู้นำและสมาชิกในชุมชนไม่ช่วยกันสอดส่องดูแล ($\bar{X} = 2.57$, $S.D. = 1.13$) คนในชุมชนมีพฤติกรรมติดยาเสพติด ($\bar{X} = 2.44$, $S.D. = 0.89$) และระดับต่ำสุดคือ ขาดการสอดส่องดูแลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ($\bar{X} = 2.23$, $S.D. = 0.94$)

2.2 ด้านสาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมกรรมการเสพยาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$, $S.D. = 0.70$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ลำดับแรกคือ สมาชิกในครอบครัวติดยาเสพติด ($\bar{X} = 4.07$, $S.D. = 2.17$) รองลงมาคือ ขาดความอบอุ่นในครอบครัว ($\bar{X} = 3.67$, $S.D. = 1.18$) มาจากปัญหาทางเศรษฐกิจและความยากจน ($\bar{X} = 3.35$, $S.D. = 1.49$) มาจากปัญหาครอบครัว ($\bar{X} = 2.91$, $S.D. = 1.38$) เนื่องจากนักเรียนและกลุ่มวัยรุ่น ($\bar{X} = 1.81$, $S.D. = 0.75$) และระดับต่ำสุดคือ มีเพื่อนติดยาเสพติด ($\bar{X} = 1.56$, $S.D. = 0.71$)

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ตามความคิดเห็นของเยาวชน

เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference Test) พบว่า

1. เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีอายุระหว่าง 15 - 18 ปี มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดแตกต่างจากเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 22 - 25 ปี
2. เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีอายุระหว่าง 19 - 21 ปี มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดแตกต่างจากเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 22 - 25 ปี
3. เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีอายุระหว่าง 22 - 25 ปี มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดแตกต่างจากเยาวชนที่มี อายุระหว่าง 15 - 18 ปี อายุระหว่าง 19 - 21 ปี อายุระหว่าง 26 - 30 ปี และ อายุระหว่าง 31 - 35 ปี
4. เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีอายุระหว่าง 26 - 30 ปี มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดแตกต่างจากเยาวชนที่มี อายุระหว่าง 22 - 25 ปี
5. เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดแตกต่างจากเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 22 - 25 ปี
6. เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดแตกต่างจากเยาวชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายและปริญญาตรี
7. เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดแตกต่างจากเยาวชนที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
8. เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดแตกต่างจากเยาวชนที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น
9. เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดแตกต่างจากเยาวชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา

อภิปรายผล

1. จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 15 - 18 ปี และการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1.1 ด้านสาเหตุที่คิดว่ายาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชนพบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเยาวชนมีความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชนนั้นมีสาเหตุมาจากชุมชนมีแหล่งมั่วสุมแหล่งบันเทิงในชุมชนจำนวนมากในชุมชนมีแหล่งผลิตและจำหน่ายยาเสพติดและชุมชนมีสภาพแวดล้อมเต็มไปด้วยผู้เสพและผู้ค้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรศักดิ์ เลาหพิบูลย์กุล (2547) เรื่องอิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในส่วนของการมีแหล่งมั่วสุม การมีแหล่งเสพยาเสพติดและการมีแหล่งค้ายาเสพติดรอบโรงเรียน มีผลต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียนส่งผลให้เป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในตัวผู้วิจัยคิดว่า สาเหตุที่ยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชนนั้นนอกจากชุมชน มีแหล่งมั่วสุมและแหล่งบันเทิงชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่ตะเข็บชายแดน ซึ่งอาจตั้งอยู่ใกล้แหล่งผลิตและจำหน่ายจึงส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดขึ้นในชุมชนได้ ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีส่วนสำคัญมากในการที่จะช่วยกันสอดส่องดูแลและป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

1.2 ด้านพฤติกรรมการเสพยาเสพติด พบว่า เยาวชนมีระดับความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับปานกลาง โดยเยาวชนมีความคิดเห็นว่า พฤติกรรมการเสพยาเสพติดนั้น มาจากสมาชิกคิดในครอบครัวคิดยาเสพติดมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจและความยากจนมาจากการขาดความอบอุ่นในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุกมา แสงเดือนฉาย และคณะ (2544) เรื่อง กระบวนการกลายเป็นผู้ติดยาบ้าของวัยรุ่นชายในส่วนของขั้นตอนที่เกิดกระบวนการกลายเป็นผู้เสพยาบ้า คือ ระยะเวลาปลูกฝัง ซึ่งเป็นระยะที่หล่อหลอมความคิด ความรู้สึก ค่านิยมของวัยรุ่นที่มีต่อยาบ้าแล้วดำเนินผ่านจากระยะปลูกฝังสู่ระยะเริ่มเสพ ซึ่งเป็นการลองเสพในครั้งแรก โดยมีปัจจัยสาเหตุต่าง ๆ เช่นเพื่อนชวน อยากลอง สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี และมีการเสพครั้งต่อ ๆ ไป ส่วนตัวของผู้วิจัยคิดว่าสาเหตุของพฤติกรรมการเสพยาเสพติดนั้นมาจากการขาดความอบอุ่นในครอบครัว และปัญหาทางเศรษฐกิจและความยากจนแล้ว ยังมาจากการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติดเพราะผู้ติดยาเสพติดส่วนมากมาจากปัญหาดังกล่าวจึงหันไปพึ่งยาเสพติดจนกลายเป็นผู้ติดยา

ยาเสพติดและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมกาเสพติด ในครั้งต่อ ๆ ไป

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เป็นการนำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างมาทดสอบหาความแตกต่างกับระดับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ตามความคิดเห็นของเยาวชน ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า เยาวชนที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เพศ พบว่า เยาวชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นันทินี พันธวงศ์ (2543) เรื่องปัจจัยการแพร่ระบาดของสารเสพติดใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายมีทั้งกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มไม่เสี่ยง จำนวน 210 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาที่พบและเกี่ยวข้อง ได้แก่ การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา รุนพี่ที่ติดสารเสพติดถึงขั้นติดจะชวนคนอื่น ๆ ให้ใช้สารเสพติดด้วยและประสบการณ์การใช้สารเสพติดโดยวิธีการเสพยาเสพติด รวมทั้งชนิดของสารเสพติดที่นักเรียนส่วนมากเริ่มต้นใช้ ปัจจัยเหล่านี้จะมีความแตกต่างกัน ตามเพศ

2.2 อายุ พบว่า เยาวชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งเยาวชนที่มีช่วงอายุต่างกัน มีผลต่อการรับรู้ถึงความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและโทษของยาเสพติดต่างกัน เยาวชนที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่าเยาวชนที่มีอายุน้อย ดังนั้นเยาวชนจึงมีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รอส และ โวดาค (Ross & Wodak, 1993) เรื่องศึกษากลุ่มผู้ใช้แอมเฟตามีนในทางที่ผิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือกลุ่มผู้ใช้แอมเฟตามีน จำนวน 1,245 คน ในนครซิดนีย์ประเทศออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีอายุน้อย และมีการศึกษาค่ำ

2.3 ระดับการศึกษา พบว่า เยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน จึงยอมรับ

สมมติฐานการวิจัย ซึ่งเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันส่งผลให้เกิดแนวคิด และทัศนคติที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นันทินี พันธวงศ์ (2543) เรื่องปัจจัยการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีทั้งกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มไม่เสี่ยง จำนวน 210 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พบและเกี่ยวข้อง ได้แก่ การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา รุนพี่ที่ติดสารเสพติดถึงขั้นติดจะชวนคนอื่น ๆ ให้ใช้สารเสพติดด้วยซึ่งมีระดับการติดสารเสพติดแตกต่างกันตามระดับชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้นมาจากปัญหาครอบครัวและความยากจนจากค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

เชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรมีนโยบายในการปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
2. รัฐและโรงเรียนควรมีนโยบายส่งเสริมความอบอุ่นในครอบครัวเพื่อลดภัยจากยา

เสพติด

เชิงปฏิบัติ

1. ด้านสาเหตุที่พบว่า ยาเสพติดเข้ามาระบาดในชุมชน
  - 1.1 เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต้องสอดส่องและปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจจับและดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างเข้มงวดและเด็ดขาด
  - 1.2 หน่วยงานของรัฐในพื้นที่ควรจัดอบรมและให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับยาเสพติด
  - 1.3 ประชาชนในชุมชนควรจัดตั้งกลุ่มหรือหมู่บ้านปลอดยาเสพติด
  - 1.4 บุคคลในครอบครัวหรือผู้ปกครองควรรีไ้ดูแลเด็กที่อยู่ในการปกครองอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นการเสพหรือจำหน่าย
2. ด้านสาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมกรรมการเสพยาเสพติด
  - 2.1 บุคคลในครอบครัวหรือผู้ปกครองควรรีไ้ดูแลเด็กที่อยู่ในการปกครองอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นการเสพหรือจำหน่าย

2.2 โรงเรียนและผู้ปกครองควรอบรมและให้ความรู้แก่นักเรียนและบุตรหลานในการเลือกคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด

2.3 ชุมชนและครอบครัวของเยาวชนต้องช่วยกันสอดส่องดูแลเยาวชนอย่างทั่วถึง ชุมชนต้องไม่มีแหล่งบันเทิง แหล่งมั่วสุม และแหล่งผลิตและจำหน่ายยาเสพติด ในชุมชน

เชิงวิชาการ

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพียงด้านเดียวยังเป็นข้อจำกัดสำหรับการวิเคราะห์ผลที่ได้รับในโอกาสต่อไปในเชิงคุณภาพ เพื่อให้การแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูลมีลักษณะที่ถูกต้องและครอบคลุมที่สุด

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University